

การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการสื่อสาร ในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

Development of a Learning Management Model to Enhance Prathomsueksa IV Students' English Communicative Ability in Listening and Speaking

สุทัศน์ สังคะพันธ์¹

นิราศ จันทระจิตร²

สุมาลี ชูกำแพง³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพการปฏิบัติและความต้องการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการสื่อสารในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 2) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการสื่อสารในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการสื่อสารในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียน ดังนี้ 3.1) ศึกษาความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนที่เรียนรู้ตามรูปแบบในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ 3.2) เปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังการเรียนรู้ตามรูปแบบ 3.3) เปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบกับที่เรียนตามแบบปกติ กลุ่มทดลอง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนในเขตอำเภอนาคู จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดบ้านน้ำคำ จำนวน 30 คน ใช้จัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ และโรงเรียนบ้านท่าศิลาจำนวน 30 คน ใช้จัดการเรียนรู้แบบปกติ รวม 60 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์ 3) แบบทดสอบความรู้พื้นฐานภาษาอังกฤษของนักเรียน 4) แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนและการใช้ทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ 5) แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group) 6) คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 7) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 24 แผน รวมเวลา 24 ชั่วโมงและ 8) แบบทดสอบวัดทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ จำนวน 5 ฉบับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ร้อยละ (Percentage) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทดสอบสมมติฐานด้วย t-test (Dependent Samples) และ t-test (Independent Samples)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาสภาพการปฏิบัติและความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการสื่อสารในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า สภาพการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของครูผู้สอนยังไม่ได้เน้นให้ความสำคัญในการเสริมสร้างทักษะการฟังและการพูดให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จ และสามารถสื่อสารผ่านการฟังและการพูดในสถานการณ์จริงเท่าที่ควร อีกทั้งยังไม่มีจัดการเรียนรู้ในบริบทการฝึกปฏิบัติเสริมสร้างทักษะการฟังและการพูดในชั้นเรียน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่เป็นรูปธรรม ซึ่งเป็นเงื่อนไขความต้องการที่จะพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนให้ประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น

2. ผลการพัฒนาและทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสื่อสารด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียน พบว่า แนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้สนับสนุนการพัฒนารูปแบบการจัดการ

¹นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

เรียนรู้ประกอบด้วย 1) ทฤษฎีการสร้างความรู้ 2) ทฤษฎีประมวลสารสนเทศ 3) ทฤษฎีแรงจูงใจ 4) แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ และ 5) แนวคิดการเรียนรู้เน้นภาระงานเป็นฐาน โดยนำมาสังเคราะห์ประกอบการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และมอดัลดประกอบของรูปแบบ ได้แก่ 1) แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐาน 2) วัตถุประสงค์ 3) ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 4) หลักการตอบสนอง 5) ระบบสนับสนุน และ 6) การวัดและประเมินผลและรูปแบบมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้น ได้แก่ 1) การกระตุ้นความสนใจ 2) การแนะนำเนื้อหา 3) การฝึกปฏิบัติ 4) การนำเสนอผลการปฏิบัติ และ 5) การสรุปและประเมินผล ซึ่งมีผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับมาก รวมทั้งปรากฏผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 74.27/71.84

3. ผลการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการสื่อสารในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนไปใช้พบว่า 1) ความสามารถด้านการฟังของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 43.83, 56.33, 64.84 และ 72.83 และผลการทดสอบความสามารถด้านทักษะการพูดในแต่ละหน่วยการเรียนรู้คิดเป็นร้อยละ 51.31, 61.90, 68.85 และ 77.66 ตามลำดับ 2) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบมีคะแนนการฟังและการพูดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบมีทักษะการฟังและการพูดหลังเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่จัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้แบบปกติ ความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ

Abstract

The purposes of this research were to 1) study current conditions of learning management and needs to enhance Prathomsueksa IV students' English communicative ability in listening and speaking, 2) develop a learning management model to enhance their English communicative ability in listening and speaking, and 3) study the results of trying out the learning management model to enhance the students' English communicative ability in listening and speaking as follows: studying the students' English communicative ability in listening and speaking based on each learning unit of the model, comparing the students' English communicative ability in listening and speaking before and after learning based on the developed learning management model, and comparing the English communicative ability in listening and speaking of the students learning through use of the developed model and those learning through traditional teaching. The sample group used in this research consisted of 60 students from two schools in Thatum District, Surin Province, obtained by using cluster random sampling and divided into two groups: 30 students from WatBannamkham School for the experimental group and 30 students from Ban Thasila School for the control group. The instruments used in this research were a questionnaire, an interview form, a Basic English test, a learning behavior observation form, a focus-group record form, the manual of the learning management model, 24 English lesson plans, and 5 tests of English communicative ability in listening and speaking. The statistics employed in data analysis were mean, percentage, standard deviation, t-test (Dependent Samples), and t-test (Independent Samples).

The results revealed the following:

1. The study of the current conditions of learning management and needs to enhance Prathomsueksa IV students' English communicative ability in listening and speaking revealed that most teachers had not focused on enhancing the students' English skills in listening and speaking to enable them to succeed and communicate in real situations as they were supposed to; nor was there learning in proper contexts for strengthening the students' practice of listening and speaking in class to help them achieve in communicative English ability on listening and speaking. These conditions revealed the need to increase the students' listening and speaking skills in English communication.

2. The results of the development and implementation of the learning management model to enhance the students' English communicative ability in listening and speaking revealed the following: the theoretical concepts applied in developing the learning management model were the constructivist theory, information processing theory, motivation theory, collaborative learning, and task-based learning; the learning management model consisted of 6 elements: 1) Theoretical concepts, 2) Objectives, 3) Instructional process, 4) Principles of response, 5) support system, 6) evaluation; and the 5 steps of the model being 1) Engagement, 2) Information Probing, 3) Practical Task, 4) Practice Presentation, and 5) Conclusion and Evaluation. The results of the experts' evaluation showed that the developed learning management model was evaluated at a high level and the implementation of the model revealed the efficiency of learning management model was 74.27/71.84.

3. The results of the learning management model to enhance Prathomsueksa IV students' English communicative ability in listening and speaking revealed that 1) the listening abilities of the students learning through use of each learning unit were 43.83, 56.33, 64.84, and 72.83 percent; and their abilities in learning speaking based on each unit of the learning management model were 51.31, 61.90, 68.85 and 77.66 percent respectively; 2) The students' learning achievement in listening and speaking after learning through the developed model was significantly higher than that assessed before learning through the model at the .01 level of statistical significance; 3) The achievement of the experimental group was significantly higher than that of the control group at the .01 level of statistical significance.

Keyword : Developing on Learning Management Model, Conventional Learning Management ,
Ability in English Listening and Speaking

บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศได้กำหนด สาระการเรียนรู้ ที่มุ่งหวังให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศ สามารถใช้ภาษาสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ แสวงหาความรู้ ศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นและเพื่อการประกอบอาชีพ โดยสามารถถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมไทยไป ยังสังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 221) รวมทั้งเป็นการเตรียมคนสู่ประชาคมอาเซียน ที่ครู ควรเน้นการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเบื้องต้น และสามารถนำไปใช้ในชีวิตรจริง เนื่องจากผลของการจัด กิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนที่ผ่านมา ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนตาม วัตถุประสงค์การจัดการศึกษาที่ตั้งไว้ และมีข้อมูลที่น่าสนใจถึงความล้มเหลวของการพูดภาษาอังกฤษของคนไทยมีถึง ร้อยละ 99 (อนุสิทธิ์ พันธ์กล้า, 2552 : 1-5) และผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET)

เมื่อปีการศึกษา 2555 และ 2556 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 รวมทั้งผลการทดสอบระดับชาติ (National Test : NT) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษา (Local Assessment System : LAS) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, 2, 4, 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2 พบว่าวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำทุกระดับชั้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนประสบปัญหาในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ด้านทักษะการสื่อสารทางภาษา รวมทั้งพบว่าผลสัมฤทธิ์จากการทดสอบ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีผลคะแนนอยู่ในระดับต่ำ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2, 2557 : 40-46) และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาทักษะทางภาษาของนักเรียนยังมีปัญหาและอุปสรรคหลายประการที่ไม่เอื้อให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายในการนำทักษะทางภาษาไปใช้สื่อสารได้จริง ประกอบกับข้อมูลการสัมภาษณ์ครูผู้จัดการศูนย์พัฒนาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา (PEER Centre) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2 จำนวน 10 คน พบว่าครูผู้สอนภาษาอังกฤษส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจวิธีการจัดการเรียนรู้ที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะการฟังการพูดประสบผลสำเร็จ ครูยังขาดการกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจและใช้สื่อกิจกรรมเรียนรู้ภาษาที่เหมาะสม รวมทั้งการสังเกตพฤติกรรมและสัมภาษณ์นักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 พบว่า นักเรียนไม่ค่อยกล้าพูดหรือแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน และกิจกรรมส่วนใหญ่เน้นการเขียนการอ่าน ที่ยังไม่ค่อยสื่อสารด้วยภาษากับผู้อื่นให้เข้าใจ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2, 2557 : 5)

ขณะที่มีแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Communicative Language Teaching : CLT) ที่มุ่งให้ผู้เรียนใช้ภาษาในการสื่อสารสร้างความเข้าใจระหว่างกัน และมีความเชื่อว่า หากผู้เรียนมีความรู้ในโครงสร้างทางภาษาและคำศัพท์แล้วจะสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ โดยเริ่มจากการฟังไปสู่การพูด การอ่าน และการเขียน สนับสนุนให้ผู้เรียนมีการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาทุกทักษะสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2557 : 2) ทักษะการฟังและการพูดในการสื่อสารมีความสำคัญเพราะการฟังจะประมวลผลสู่ทักษะการพูด ดังนั้น ผู้สอนจึงจำเป็นต้องจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะการฟังให้ผู้เรียนทุกระดับสู่ทักษะการพูด และการฟังเป็นทักษะพื้นฐานของการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเป็นภาษาที่สอง (Richards, 2008 : 3) รวมทั้งผู้เรียนสามารถใช้ทักษะการฟังด้วยวิธีการที่หลากหลาย ให้สามารถเข้าใจในเรื่องที่ฟัง และพัฒนาทักษะการฟังด้วยตนเอง เชื่อมโยงสู่ทักษะการพูด อ่าน และเขียน (Harmer, 2007 : 135) โดยธรรมชาติและลักษณะของการพูดจะเป็นทักษะที่ซับซ้อน และยากสำหรับเด็กในการเรียนภาษาต่างประเทศเป็นภาษาที่สอง ที่มีกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้ความสำคัญระหว่างผู้สอนและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน (Richards, 2008 : 19) การพัฒนาทักษะการฟังและการพูดจะมีความสำคัญในการสื่อสารภาษาอังกฤษ ควรพัฒนาทักษะทั้งสองนี้ไปพร้อมกัน รวมทั้งสามารถออกแบบการเรียนรู้ทักษะการฟังและพูดด้วยการใช้ภาระงานเป็นฐาน (Task Based Learning) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นเรียนรู้ตามธรรมชาติจากการปฏิบัติ และใช้ภาษาตามความถนัดของตนเอง รวมทั้งประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่ช่วยให้ผู้เกิดการเรียนแบบไม่รู้ตัว (Subconscious) (Willis, 1996 : 52)

รูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็นการเรียนรู้ที่ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญ ที่ได้รับการจัดการไว้อย่างเป็นระบบตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิดหรือความเชื่อ ที่มีกระบวนการสำคัญในการเรียนรู้ รวมทั้งวิธีการเรียนรู้ที่สามารถช่วยเสริมสร้างให้การเรียนรู้นั้นมีประสิทธิภาพ (ทิตนา แหมมณี, 2553 : 220) การเลือกรูปแบบที่เหมาะสมกับการพัฒนาผู้เรียนเป็นวิธีการที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และตรงตามความต้องการของผู้เรียน (Dell'Olio, 2007 : 439) รูปแบบการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาพฤติกรรมอย่างเป็นระบบที่วิเคราะห์พฤติกรรมบุคคล โดยกำหนดบริบทแวดล้อม การวางเงื่อนไข การควบคุมตนเอง การผ่อนคลาย (Joyce, Weil and Showers, 2004 : 13) รวมทั้งมีแนวคิดและข้อเสนอของนักวิชาการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของผู้เรียนภายใต้กรอบแนวคิดทฤษฎีรองรับ ได้แก่ (1) ทฤษฎีการสร้างความรู้หรือคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist Theory) เป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับการเรียนด้านการรู้คิด ของเพียเจต์ (Piaget) และกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม (Social Process) ของไวโกทสกี (Vygotsky) ซึ่ง Piaget (1985 ; cited in Parke & Gauvain, 2009 : 274-275)

เชื่อว่าการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพควรจัดสถานการณ์ความรู้ใหม่หรือประสบการณ์ใหม่ให้รวมเข้าอยู่ในโครงสร้างของสติปัญญา (2) ทฤษฎีประมวลสารสนเทศ (Information Processing Theory) เป็นทฤษฎีที่ศึกษาเกี่ยวกับการได้มาซึ่งความรู้ (Acquire) การสะสมความรู้ การระลึกได้ (Recall) ในการประมวลความคิดรวบยอดด้วยความใส่ใจในการลงรหัสข้อมูล การสะสมข้อมูล ตลอดจนการดึงข้อมูลมาใช้ในกระบวนการรู้คิด (3) ทฤษฎีแรงจูงใจ (Motivation Theory) ตามแนวคิดกลุ่มพฤติกรรมนิยม ซึ่งครอบคลุมพฤติกรรม แรงจูงใจในการปฏิบัติที่ขึ้นอยู่กับความรู้ข้อมูลที่อยู่รอบตัว โดยอาศัยความสามารถทางปัญญาเพื่อสร้างภาวะความสมดุลในการเรียนรู้ (4) แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) เป็นกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจเรียนรู้ผ่านการสนทนาและการทำงานร่วมกัน เพื่อส่งผลให้การเรียนรู้ประสบผลสำเร็จ และ (5) แนวคิดการเรียนรู้เน้นภาระงานเป็นฐาน (Task Based Learning) เป็นการเรียนรู้ที่เน้นข้อมูลตามเหตุการณ์ที่ปรากฏ และใช้ภาษาตามความถนัดของตนเอง

จากเหตุผลและความสำคัญข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะผู้ที่รับผิดชอบการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ได้ตระหนักในความสำคัญของการเรียนภาษาอังกฤษ จึงดำเนินการพัฒนาความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เพื่อเป็นข้อเสนอแนะในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติและความต้องการในการจัดการเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถด้านการสื่อสารในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถด้านการสื่อสารในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพ
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถด้านการสื่อสารในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประกอบด้วย 3.1) ศึกษาความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนที่เรียนรู้ตามรูปแบบในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ 3.2) เปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังการเรียนรู้ตามรูปแบบ และ 3.3) เปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบกับกลุ่มที่เรียนแบบปกติ

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ สูงกว่ากลุ่มที่จัดการเรียนรู้แบบปกติ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้จำแนกประชากรและกลุ่มตัวอย่างตามระยะในการวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียน โดยดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ ได้แก่

การวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี และสภาพปฏิบัติความต้องการการจัดการเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ในเขตอำเภอท่าตูม จำนวน 65 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากโรงเรียน 65 โรง รวม 650 คน ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1. กลุ่มเป้าหมายครูที่ใช้สัมภาษณ์และสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในชั้นเรียน จำนวน 10 คนและครูกลุ่มเป้าหมายในการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ได้แก่ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษประจำศูนย์การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา (PEER) จำนวน 10 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

2. กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากโรงเรียนในเขตอำเภอท่าตูม จำนวน 26 โรงเรียนรวม 307 คนเพื่อทดสอบความสามารถพื้นฐานการฟังและการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การวิจัยระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบได้ดำเนินการสัมภาษณ์อ้างอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จากกลุ่มเป้าหมายผู้เชี่ยวชาญ 7 คน และทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 2 โรงเรียน ละ 30 คน รวมนักเรียน 60 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

การวิจัยระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ละ 30 คน ได้แก่ 1) โรงเรียนวัดบ้านน้ำคำ ใช้จัดกิจกรรมตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น และ 2) โรงเรียนบ้านท่าศิลา ใช้จัดกิจกรรมตามแบบปกติ ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในระยะเวลาที่ 1 ได้แก่ 1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์ 3) แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนและการใช้ทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ 4) แบบบันทึกการสนทนากลุ่มย่อย 5) แบบทดสอบการฟังและการพูดภาษาอังกฤษพื้นฐาน เครื่องมือในระยะเวลาที่ 2 ได้แก่ 1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ 2) แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ จำนวน 24 แผน ๆ ละ 1 ชั่วโมง 3) แบบทดสอบความสามารถด้านการฟังชนิดเลือกตอบ จำนวน 20 ข้อ มีค่าความยาก (p) ตั้งแต่ 0.29-0.82 ค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.25-0.80 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (KR-20) เท่ากับ 0.87 4) แบบทดสอบวัดความสามารถการพูดภาษาอังกฤษ เป็นแบบเขียนตอบคำถาม จำนวน 22 ข้อ ซึ่งให้คะแนนตามแบบรูบริกส์ (Rubric Scores)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ตามความมุ่งหมายการวิจัยแต่ละระยะ ดังนี้

1) ระยะที่1 ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานสภาพปัญหาและความต้องการด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียน ตามกรอบรูปแบบที่จะพัฒนาขึ้นจากกลุ่มเป้าหมายครูผู้สอนและกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่เกี่ยวข้อง

2) ระยะที่2 การจัดเก็บข้อมูลการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เพื่อยืนยันคุณภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และกลุ่มตัวอย่างนักเรียนในการทดลองใช้ประกอบการหาประสิทธิภาพของรูปแบบเบื้องต้น

3) ระยะที่3 การจัดเก็บข้อมูลประกอบการศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้กับนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม จำนวน 2 ห้อง โดยจัดเก็บข้อมูลก่อนการจัดการเรียนรู้ ระหว่าง และหลังการจัดการเรียนรู้เพื่อศึกษาวิเคราะห์พัฒนาการคะแนนทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนกลุ่มทดลอง และเปรียบเทียบทักษะการฟังและการพูดของนักเรียนกลุ่มทดลอง ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยสถิติ t-test (Dependent sample) รวมทั้ง การวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบกับกลุ่มที่เรียนตามแบบปกติ ด้วยสถิติ t-test (Dependent sample)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ เสริมสร้างทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียน ประกอบการพัฒนาแบบ ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการพรรณนาวิเคราะห์

2) วิเคราะห์ข้อมูลผลการประเมินคุณภาพความเหมาะสมของรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ ด้วยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และประสิทธิภาพของการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

3) วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการทักษะการฟังและการพูดของนักเรียน ในการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ ก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งนักเรียนทั้งสองกลุ่มมีระดับคะแนนพื้นฐานไม่แตกต่างกัน โดยการทดสอบด้วยสถิติ t-test (Dependent sample) ผลปรากฏดังตาราง 1

ตาราง 1 การทดสอบคะแนนเฉลี่ยทักษะการฟังและการพูดของนักเรียนพื้นฐานของนักเรียนกลุ่มทดลองและควบคุม

ความสามารถพื้นฐานการฟังและการพูด	n	เต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	p
กลุ่มทดลองที่จัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ	30	22	14.33	1.78	0.998	.323
กลุ่มควบคุมที่จัดการเรียนรู้แบบปกติ	30	22	13.56	2.80		

4) เปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างระหว่างก่อนเรียนและหลังการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ด้วยสถิติทดสอบ t-test (Dependent sample)

5) เปรียบเทียบความสามารถการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบกับกลุ่มที่เรียนแบบปกติ ด้วยสถิติทดสอบ t-test (Independent sample)

ผลการวิจัย

ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการสื่อสารในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาศภาพการปฏิบัติและความต้องการในการจัดการเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียน พบว่า การจัดการเรียนรู้อย่างไม่ได้เน้นการเสริมสร้างทักษะการฟังและการพูดให้ประสบผลสำเร็จ และยังไม่สามารถสื่อสารผ่านการฟังการพูดในสถานการณ์จริงบรรลุผล อีกทั้งยังไม่ได้จัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนบรรลุผลการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่เป็นรูปธรรม และมีพัฒนาการด้านการฟังและการพูดเท่าที่ควร จึงเป็นเงื่อนไขความต้องการที่จะพัฒนาผู้เรียนด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ให้ประสบผลสำเร็จมากขึ้น

2. ผลการพัฒนาและทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เสริมสร้างความสามารถในด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบ ได้แก่ 1) แนวคิดและหลักการพื้นฐาน 2) วัตถุประสงค์ 3) ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 4) หลักการตอบสนอง 5) ระบบสนับสนุน และ 6) การวัดและประเมินผล รวมทั้งรูปแบบมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การกระตุ้นความสนใจ (Engagement) 2) การแนะนำเนื้อหา (Information Probing) 3) การฝึกปฏิบัติ (Practical Task) 4) การนำเสนอผลการปฏิบัติ (Practice Presentation) 5) การสรุปและประเมิน (Conclusion and Evaluation) และมีผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับมาก และการทดลองใช้รูปแบบมีประสิทธิภาพเท่ากับ 74.27/71.84 โดยนำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และข้อมูลผลการทดลองใช้รูปแบบพิจารณาปรับปรุงแก้ไขประเด็นกิจกรรมที่สนับสนุนให้ผู้เรียนได้แสดงออกและมีพฤติกรรมกาปฏิบัติใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในการพูดมากขึ้น

3. ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่า 1) ความสามารถด้านการฟังของนักเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 43.83, 56.33, 64.84 และ 72.83 และผลการทดสอบความสามารถด้านการพูดในแต่ละหน่วยการเรียนรู้คิดเป็นร้อยละ 51.31, 61.90, 68.85 และ 77.66 ตามลำดับ 2) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบมีทักษะการฟังและการพูดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบมีทักษะการฟังและการพูดหลังเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่จัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

ผลการวิจัยพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถการสื่อสารการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ปรากฏตามความมุ่งหมายการวิจัย ผู้วิจัยได้อภิปรายผลในแต่ละประเด็น ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการปฏิบัติและความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการสื่อสารในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียน ที่พบว่า สภาพการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของผู้สอนยังไม่ได้เน้นให้ความสำคัญในการเสริมสร้างทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษให้ประสบผลสำเร็จ สามารถสื่อสารผ่านการฟังและการพูดในสถานการณ์จริงเท่าที่ควร การที่ปรากฏผลเบื้องต้นดังกล่าว อาจเป็นเพราะว่าบริบทการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ยังขาดการสนับสนุนให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และการใช้ภาษาอังกฤษ รวมทั้งกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูที่นำมาใช้ ยังขาดความเหมาะสมในจุดเน้นเพื่อพัฒนาทักษะการฟังและการพูดให้บรรลุผล ซึ่งจะต้องใช้กิจกรรมที่เชื่อมโยงกับการฝึกปฏิบัติจริง แต่ผู้สอนได้ปฏิบัติกิจกรรมผ่านการอ่านข้อความเนื้อหาในเอกสารหรือหนังสือเรียนมากกว่าการปฏิบัติจริง อีกทั้งยังขาดการฝึกใช้ในสถานการณ์จริง และสร้างความแม่นยำในองค์ความรู้ด้านโครงสร้างของภาษา จึงส่งผลให้นักเรียนมีข้อบกพร่องในการใช้ทักษะการฟังและการพูดที่มีคุณภาพ ดังความเห็นของ Halliday (1973 : 8) ที่อธิบายว่า การเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารให้ประสบผลสำเร็จ ผู้เรียนจะต้องมีความรอบรู้ในโครงสร้างทางภาษาและสามารถนำไปใช้ในบริบททางสังคมของตนเองด้วย อีกทั้ง Widdowson (1990 : 29) เห็นว่า การเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสารที่มีคุณภาพควรจัดให้ผู้เรียนได้เผชิญการใช้ภาษาในบริบททางสังคมที่เป็นเหตุการณ์จริง ตามบทบาทหน้าที่ของผู้เรียนในชีวิต โดยเฉพาะการสนทนาในมุมมองต่างๆ และเรียนรู้เข้าใจกฎเกณฑ์ทางภาษา ก็จะช่วยทำให้ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารประสบผลสำเร็จมากขึ้น ซึ่งผู้เรียนที่มีความสามารถในการสื่อสารทางภาษาที่ดี ก็ย่อมต้องการความสามารถด้านหลักเกณฑ์ทางภาษาตามไปด้วย นอกจากนี้ Klapper (2003 : 34) เห็นว่าการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (CLT) ประสบผลสำเร็จและมีคุณภาพนั้น จะต้องปรับกระบวนการเรียนรู้ให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น ไม่ควรยึดตามหลักการการจัดกิจกรรมตามเงื่อนไขทฤษฎีมากเกินไป เพราะจะส่งผลให้การเรียนไม่เป็นไปตามธรรมชาติและไม่เอื้อต่อการฟังและการพูดที่มีประสิทธิภาพ อีกทั้ง Larson-Freeman & Anderson (2011 : 116) ยังเห็นว่า กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาด้านการฟังและการพูดที่ได้ผลและเกิดประโยชน์สำหรับผู้เรียนนั้น จะต้องจัดให้น่าสนใจมีการจูงใจผู้เรียนด้วยสื่อที่เชื่อมโยงกับการกระตุ้นให้ผู้เรียนคิด และฝึกปฏิบัติสื่อสารด้วยสื่อที่เหมาะสม ผ่านกิจกรรมกลุ่มผู้เรียน เพื่อสร้างแรงจูงใจในการร่วมกิจกรรมให้ผู้เรียนมองความเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลเหตุการณ์ปัจจุบัน เชื่อมโยงกับประสบการณ์ความรู้พื้นฐานในมุมมองที่หลากหลายท้าทายผู้เรียนให้ติดตามเพื่อสื่อสารด้วยความเข้าใจ นอกจากนี้ Brown (2007 : 326-327) ได้อธิบายว่า การเรียนรู้ด้านการพูดภาษาอังกฤษจะต้องใช้ปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญหลายประการ ซึ่งได้แก่ ความคล่องและความสามารถในการจัดกลุ่มภาษา ข้อความที่ถูกต้อง หรือข้อความที่สื่อความหมายเชื่อมโยงกับการรู้คิดและการแสดงออก ด้วยการเลือกข้อความที่เหมาะสม ดังนั้นจะเห็นว่าการพัฒนาทักษะภาษาด้านการพูดและการฟังเป็นเรื่องยากที่จะพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุผล จึงส่งผลให้การเรียนรู้ภาษาด้านการฟัง การพูดของนักเรียนในบริบทการวิจัยครั้งนี้ยังไม่ประสบผลสำเร็จ และต้องการปรับปรุงพัฒนาให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ดังผลการวิจัยที่ปรากฏในครั้งนี้

2. ผลการพัฒนาและทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถในการสื่อสารด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบโครงสร้าง และมีแนวคิดทฤษฎีพื้นฐานสนับสนุนที่เหมาะสม รวมทั้งผลการทดลองใช้มีคุณภาพในระดับที่ยอมรับได้ การที่ผลวิจัยปรากฏเช่นนี้เนื่องมาจาก องค์ประกอบโครงสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ได้ดำเนินการ บนพื้นฐานของกรอบแนวคิดการสร้างรูปแบบที่มีความเหมาะสม น่าเชื่อถือและยอมรับได้ ดังความเห็นของ Gunter et al, (2010 : 64) ได้เสนอกรอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Instructional Model) ว่าเป็นรูปแบบที่เชื่อมโยงกับเงื่อนไขบริบทของชั้นเรียนและแนวคิดการจัดการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่วัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการ ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ดีจะต้องสะท้อนวิธีการเรียนรู้ของบุคคล สอดคล้องกับจุดประสงค์และวิธีการประเมินผล สนับสนุนการมีส่วนร่วมและปฏิบัติกิจกรรมด้วยความกระตือรือร้นของผู้เรียน มีลำดับกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสม สามารถปรับใช้กับทุกระดับชั้นและความหลากหลายของกลุ่มผู้เรียน และกรอบโครงสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ Joyce, Weil and Calhoun, (2011 : 6) ที่เสนอแนะไว้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพเหมาะสมนั้น ควรมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ แนวคิดทฤษฎีพื้นฐานและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อบรรลุประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ การตอบสนองและการปรับตัวของผู้เรียน กลวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีสมรรถนะและความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติ และเห็นว่าเป็นเงื่อนไขสนับสนุนให้ได้รับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพช่วยเสริมสร้างทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของผู้เรียนวัยนี้ ซึ่งเป็นแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องนำมาใช้สนับสนุน ประกอบด้วย ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ทฤษฎีประมวลสารสนเทศ ทฤษฎีแรงจูงใจ แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ และแนวคิดการเรียนรู้เน้นภาระงานเป็นฐาน ทั้งนี้แต่ละแนวคิดทฤษฎีจะมีเงื่อนไขสำคัญที่สามารถนำมาปรับใช้สนับสนุนให้การเรียนรู้การฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ของนักเรียนประสบผลสำเร็จ ดังที่นักจิตวิทยากลุ่มทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist Theory) มีความเชื่อว่า การเรียนรู้ของผู้เรียนดำเนินการบนพื้นฐานของกระบวนการรู้คิดและกระบวนการทางสังคม การเรียนรู้สิ่งใหม่จะต้องเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม ผ่านการปรับโครงสร้างทางปัญญาให้อยู่ในภาวะสมดุล และการสร้างความขัดแย้งทางปัญญา การใช้หลักการ Scaffolding และ ZPD เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ที่ลงตัวและมีความสมบูรณ์ (Long et al, 2011 : 28-34) อีกทั้งแนวคิดดังกล่าวยังเชื่อว่า การจัดการเรียนรู้ตามกรอบทฤษฎีจะให้ความสำคัญในความสนใจและความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของผู้เรียน ผ่านกิจกรรมการใช้คำถามและการค้นพบความรู้ (Self-questioning and Discovery) ภายใต้อารมณ์การเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับเหตุการณ์ในชีวิตจริงของผู้เรียน (Woolfolk, 2010 : 312) ขณะที่แนวคิดทฤษฎีการประมวลผลข้อมูลข่าวสาร จะให้ความสำคัญในเรื่องกระบวนการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของผู้เรียน ผ่านประสาทการรับรู้ที่นำมาเชื่อมโยงกับข้อมูลประสบการณ์พื้นฐานเพื่อทำความเข้าใจและเรียนรู้เพิ่มขึ้นผ่านการนำความรู้ไปปรับใช้ และจัดเก็บไว้ในหน่วยความจำระยะยาวของผู้เรียน ซึ่ง Siegler & Alibali (2005 ; cited in Parke & Gauvain, 2009 : 314) ได้เสนอแนวคิดไว้ว่า กระบวนการประมวลผลข้อมูลมีความเกี่ยวข้องกับการนำข้อมูลข่าวสารไปจัดเก็บไว้ในสติปัญญาหรือจิต (Mind) แล้วปฏิบัติการ (operating) กับข้อมูลนั้น เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาความเข้าใจและการจดจำข้อมูลข่าวสาร และใช้กลไกกระบวนการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขให้สามารถในการแปลความหมาย สามารถช่วยคิดกลวิธีแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพ สำหรับการเข้ารหัส การสร้างกลวิธีการประมวลผล การใช้กลไกและการสรุปอ้างอิงความรู้ของผู้เรียนอีกด้วยอีกทั้งแนวคิดการจูงใจของผู้เรียนจะช่วยสนับสนุนให้การเรียนประสบผลสำเร็จ ดังความเห็นของ Santrock (2008 : 461) ที่อธิบายว่า แรงจูงใจผู้เรียนตามเงื่อนไขการรู้รอบ (Mastery Motivation) เป็นผลการจูงใจจากปัจจัยจูงใจภายใน ซึ่งจะช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนมีการรู้รอบด้วยความเก่งของตน มีความสามารถในการปฏิบัติและไม่ต้องการความช่วยเหลือจากผู้อื่น และส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานสำเร็จด้วยตนเอง (Self-Efficacy) อีกทั้ง Larson & Keiper, (2007 : 83) เห็นว่าการเรียนแบบร่วมมือจะช่วยเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มผู้เรียน โดยจะสร้างความสัมพันธ์เกี่ยวข้องในด้านความเป็นเพื่อน และร่วมทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายให้ประสบผลสำเร็จ นอกจากนี้ Skehan, (1998 : 95) ได้อธิบายการจัดการเรียนรู้ภาษาโดยใช้งานเป็นฐาน (Task-Based Language Teaching) ว่าเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความสำคัญในการสร้างความคิดรวบยอด ที่มอบหมายและกำหนดให้ผู้เรียนปฏิบัติและบรรลุผลในเรื่องความเข้าใจในความหมายข้อมูลเหตุการณ์ การสื่อสารปัญหาที่ต้องการแก้ไข การจัดความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ในชีวิตจริงที่

ต้องการนำมาเชื่อมโยงการปฏิบัติให้ถูกต้อง และการประเมินผลงานที่ปรากฏ จากเหตุผลและเงื่อนไขความสำคัญดังกล่าว เห็นว่าแนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้สนับสนุนการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นเงื่อนไขส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาการฟัง การพูดภาษาอังกฤษดังที่ปรากฏในผลการวิจัยครั้งนี้

3. ผลการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการสื่อสารในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษไปใช้ พบว่า 1) ความสามารถด้านการฟังและการพูดของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ มีค่าร้อยละเพิ่มขึ้นตามลำดับ และ 2) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น มีคะแนนทักษะการฟังและการพูดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และ 3) นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบมีทักษะการฟังและการพูดหลังเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ เป็นผลเนื่องมาจากกิจกรรมการเรียนรู้ที่ออกแบบบนพื้นฐานของแนวคิดทฤษฎีแต่ละแนวคิดมีเงื่อนไขส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น กล่าวคือ แนวคิดของ Piaget (1972 ; cited in Brown, 2007 : 89) เห็นว่า การเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีคุณภาพจะตั้งอยู่บนเงื่อนไขของความสามารถในการรู้คิด หากมีภาวะความขัดแย้งทางปัญญาแล้วจะส่งผลให้ผู้เรียนกระตือรือร้นที่จะค้นหาคำตอบ หรือแก้ปัญหาในเหตุการณ์นั้นให้บรรลุผลสำเร็จ อีกทั้ง Skempton (1971 ; cited in Foster, 2013 : 44) เห็นว่าแนวคิดการสร้างสรรคความรู้จะเป็นการสร้างองค์ความรู้ที่มีความหมาย ผ่านบริบทเงื่อนไขทางสังคมที่ให้ประโยชน์ในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ให้ผู้เรียนปรับโครงสร้างทางปัญญาให้ได้ความรู้ใหม่ที่มีความหมาย นอกจากนี้ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมสังคม (Sociocultural Learning Theory) ยังเป็นส่วนหนึ่งของแนวคิดทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ (Constructivist) ซึ่ง Vygotsky (1978 ; cited in Woolfolk, 2010 : 43) ได้เสนอแนวคิดทฤษฎีทางสังคมวัฒนธรรมไว้ว่า การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของผู้เรียนกับเพื่อนนักเรียนและผู้สอน สามารถช่วยเสริมสร้างความตั้งใจ การจดจำความรู้ด้วยเหตุผล และความเข้าใจในความคิดรวบยอดของเหตุการณ์ที่เรียนรู้เพิ่มขึ้น และในส่วนของแนวคิดทฤษฎีการประมวลผลข้อมูลข่าวสารนั้น Brown (2007 : 90) ได้แนะนำและอธิบายให้ผู้สอนได้เข้าใจว่าการเรียนรู้ของผู้เรียนเกิดขึ้น โดยใช้โครงสร้างองค์ความรู้ที่เกิดจากความสามารถด้านการคิดและรูปแบบการประมวลผลของการปฏิบัติทางสมอง การประมวลผลจะแสดงความรู้ประสบการณ์เดิมกับความคิดรวบยอดในบทเรียน เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ใหม่และสนับสนุนให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้น

ในมุมมองแนวคิดทฤษฎีการจูงใจจะมีผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน เชื่อว่าการจูงใจเป็นผลของการวิเคราะห์ความเชื่อและความคาดหวังตามเป้าหมายที่ต้องการบรรลุ ซึ่งการจูงใจจะให้ความสำคัญกับแรงจูงใจภายในผู้เรียนมากกว่าปัจจัยภายนอก เพื่อช่วยให้บรรลุความต้องการในขั้น Self-Actualization หรือเป็นความต้องการจะบรรลุความสามารถที่กำหนดสิ่งที่ต้องการ (Self-determination) เพื่อนำพาความสามารถที่มีอยู่ไปใช้ตามที่ต้องการให้เห็นคุณค่าของตน และตอบสนองความต้องการในการบรรลุศักยภาพแห่งตนของผู้เรียน (Woolfolk, 2010 : 379) อีกทั้งการเสริมแรงเป็นส่วนหนึ่งของการจูงใจผู้เรียนในการเรียนรู้ จะเป็นปัจจัยช่วยกระตุ้นให้รู้สึกว่าเป็นการใช้ความสามารถของตนให้เกิดคุณภาพ ในการใช้สมรรถภาพเพิ่มขึ้น มีผลต่อการสร้างความพอใจและความสนใจในการปฏิบัติของผู้เรียนตามไปด้วย (Bailey, 2003 : 49) ในส่วนของแนวคิดการจัดการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือ จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิด และมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนอย่างใกล้ชิดสามารถจะเรียนรู้ได้จากเพื่อนในทุกมิติของการเรียน ดังที่ Johnson & Johnson (1987 : 94) เห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มจะช่วยให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่เรียน และคิดวิธีการมาใช้ในการเรียนเพื่อสร้างสรรค์ความรู้ เพื่อให้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในกลุ่มด้านการเรียนรู้การใช้ภาษาของผู้เรียนเพิ่มขึ้น (Bailey, 2003 : 48) นอกจากนี้ Skehan (1998 : 98) เห็นว่าการ จัดการเรียนรู้ด้านภาษาผ่านการปฏิบัติงานเป็นฐาน จะช่วยส่งผลให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษาแบบองค์รวม (Whole Language) ในบริบทที่มีความหมายและมีความคล่องในการพูดด้วยตัวเอง อีกทั้ง Brown (2007 : 51) เห็นว่าผู้สอนสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการใช้งานเป็นฐานที่มีประสิทธิภาพ ด้วยการจัดลำดับงานให้กับผู้เรียนที่เหมาะสม และพิจารณามิติของการสื่อสารให้บรรลุเป้าหมายการมีปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน บทบาทของครูและผู้เรียนรวมทั้งวิธีการประเมินผลที่เหมาะสมกับบริบทการเรียนรู้ จะส่งผลให้

ผู้เรียนมีทักษะการพูดเพิ่มขึ้นซึ่งมีผลการวิจัยสนับสนุนว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้งานเป็นฐานที่เป็นการเรียนรู้แบบปลายเปิด มีการสร้างงาน การปฏิบัติในกลุ่มย่อยหรือการจับคู่ โดยมุ่งเน้นเงื่อนไขการใช้บทบาทตามความสามารถและสไตล์การเรียนรู้ของผู้เรียน ส่งผลให้ได้รับผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย จากเหตุผลและปัจจัยดังกล่าวจึงส่งผลให้นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ มีความสามารถในการฟังและการพูดเพิ่มขึ้น และสูงกว่ากลุ่มที่จัดการเรียนรู้แบบปกติ ดังที่ปรากฏในผลการวิจัยครั้งนี้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 จากผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นใช้ ส่งผลให้บรรลุผลด้านการฟังและการพูดเพิ่มขึ้น ผู้สอนสามารถนำรูปแบบดังกล่าวไปปรับใช้ในการสื่อสารของนักเรียน โดยคำนึงถึงบริบทพื้นฐานของนักเรียน
- 1.2 เนื้อหาทุกเนื้อหาในรายวิชาภาษาอังกฤษระดับชั้นประถมศึกษาสามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการสื่อสารในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้นได้
- 1.3 การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบครั้งแรกควรกระตุ้นให้ผู้เรียนฝึกทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษด้วยความกล้า ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะด้วยการเสริมแรงที่ถูกต้องเหมาะสม มีความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษมากขึ้น
- 1.4 ผู้สอนควรศึกษาคู่มือการใช้รูปแบบให้เกิดความเข้าใจก่อนนำรูปแบบไปใช้ และมีการเตรียมสื่อวัสดุในการจัดการเรียนรู้ด้วยความเข้าใจกับ โดยเฉพาะความเข้าใจในการประยุกต์หลักการแนวคิดที่เกี่ยวข้องสนับสนุน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการนำแนวคิดการกำกับตนเองในการเรียน (self-regulated learning) มาประยุกต์ใช้ประกอบ การจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
- 2.2 ควรนำแนวคิดพื้นฐานในรูปแบบไปปรับใช้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนอย่างมีวิจารณ์ญาณวิชาภาษาอังกฤษในบริบทที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการจัดการเรียนรู้ในระดับอื่น เพื่อให้ได้ผลการวิจัยกว้างขวางมากขึ้น
- 2.3 ควรนำแนวคิดการใช้สถานการณ์จำลอง และการใช้ปัญหาเป็นฐานสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนเพิ่มขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). *แนวปฏิบัติตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ*. กรุงเทพฯ : องค์การส่งเสริมการค้าต่างประเทศในกรุงเทพฯ.
- ทิตนา แหมมณี. (2553). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2. (2557). *รายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์นักเรียนระดับชาติขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2555 เอกสารลำดับที่ 20/2556 กลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา*. สุรินทร์ : โรงพิมพ์ ส. พันธุ์เพ็ญ.
- อนุสิษฐ์ พันธกล้า. (2552). *การพัฒนาชุดการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร*. กำแพงเพชร : มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- Bailey, K. Speaking. In D. Nunan (Ed). (2003). *Practical English Language Teaching*. pp. 47-66. New York : McGraw-Hill Contemporary.
- Brown, H. Douglas. (2007). *Teaching by Principles : An Interactive Approach to Language Pedagogy*. White Plains, NY : Pearson Education, Inc.
- Dell'Olio, Jeannine M. (2007). *Models of Teaching*. Thousand Oaks, CA : Sage Publications. Inc.

- Foster, W.P. (2013). *The decline of the local a challenge to education leadership*. Education Administration Quarterly, 40(2), 176-191.
- Gunter, Mary A., Estes, Thomas H. & Mintz, Susan L. (2010). *Instruction : A Models Approach*. 5th ed., Boston, MA : Pearson Education, Inc.
- Halliday, M. A. K. (1973). *Explorations in the Functions of Language*. London : Edward Arnold.
- Harmer, Jeremy. (2007). *How to teach English*. Malaysia : Pearson Education Limited.
- Johnson, T. and Johnson, D.W. (1987). *An overview of cooperative learning*. In J. S. Thousand, R. A. Villa and A.I. Nevin. (Eds.), *Creativity and collaborative learning*. Baltimore, Maryland : Paul H. Brookes Publishers.
- Joyce B., Weil M. and Showers, B. (2004). *Models of Teaching*. 5th ed., New Delhi : Prentice-Hall of India.
- Joyce B., Weil, M., Calhoun E. (2011). *Models of Teaching*. 11th ed. Pearson Education, Inc.
- Klapper, J. (2003). "Taking Communication to Task? A Critical Review of Recent Tends in Language Teaching". *Language Learning Journal*. 27, pp. 33-42.
- Larson-Freeman, Diane & Anderson, Marti. (2011). *Techniques & Principles in Language Teaching*. 3rd ed., Oxford, UK : Oxford University Press.
- Larson, B. E., Keiper, T. A. (2007). *Instructional strategies for middle and high school*. New York : Routledge.
- Long, Martyn, Wood, Clare, Littleton, Karen, Passenger, Terri, & Sheehy, Kieron. (2011). *The Psychology of Education*. 2nded. New York : Routledge.
- Parke, Ross D. and Guavain, Mary. (2009). *Child Psychology : A contemporary Viewpoint*. 7thed., Boston : McGraw – Hill Companies, Inc.
- Richards J.C. (2008). *Teaching Listening and Speaking from Theory to Practice*. New York : Cambridge University Press.
- Santrock, John W. (2008). *Educational Psychology*. 3rded. New York : McGraw-Hill Companies Inc.
- Skehan, P. (1998). *A Cognitive Approach to Language Learning*. Oxford, UK : Oxford University Press.
- Widdowson, H. G. (1990). *Aspect of Language Teaching*. Oxford : Oxford University Press.
- Willis, J. (1996). *A Framework for Task-Based Learning*. Edinburg : Longman.
- Woolfolk, Anita. (2010). *Educational Psychology*. 11thed. Upper Saddle River NJ : Pearson Education, Inc..